

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Osallistumisen avain

Espoon alueella asuvien somalitaustaisten vapaaehtoistoiminnan kokemuksista ja ajatuksista

Abdiwali Qasin Gabow

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

05/ 2018

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Abdiwali Qasin Gabow	Sivumäärä 37 ja 5 liitesivua
Työn nimi Osallistumisen avain. Espoon alueella asuvien somalitaustaisten vapaaehtoistoiminnan kokemuksista ja ajatuksista	
Ohjaava opettaja Jari Klemola	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja EJY ry, Kansalaistoiminnan keskus UNELMA/ Petra Kohonen	
Tiivistelmä Tämä opinnäytetyö tutkii Espoossa asuvien somalitaustaisen kokemuksia ja ajatuksia vapaaehtoistoinnasta. Opinnäytetyössä kuullaan kohderyhmän ääntä ja pohditaan, miten somalialaisia saataisiin vapaaehtoistointaan. Päätelmässä teen opinnäytetyöstä analyysia ja pohdin kehitysehdotuksia Espoon alueen toimijoille teemaan liittyen. Pitää myös pohtia millaiselta teema näyttää tulevaisuutta ajatellen. Onko maahanmuuttajien keskuudessa jotain trendejä teemaan liittyen? Opinnäytetyö osoittaa, että somalialaiset arvostavat vapaaehtoistyötä paljon ja haluavat kehittää vapaaehtoistointaa yhdessä kantaväestön järjestöjen kanssa. Maahanmuuttajien ja kantaväestön yhdistysten väliselle yhteistyölle on suuri tarve. Yhteistyön mahdollisuuksissa piilee myös valtavasti potentiaalia, josta kaikki osapuolet oppivat ja hyötyvät. Yhteistyön kautta maahanmuuttajat ja heidän järjestönsä hyötyvät kantaväestön osaamisesta ja saavat myös lisäresursseja omalle toiminnalleen. Lisäksi maahanmuuttajien kotoutuminen yhteiskuntaan ja heidän työllistymismahdollisuutensa parantuvat vapaaehtoistoiminnan kautta. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja tutkimustietoa kerättiin ryhmähaastattelun avulla. Opinnäytetyö antaa EJY:lle uutta tietoa maahanmuuttajien ajatuksista vapaaehtoistointaa kohtaan. Lisäksi se tuo esille somalitaustaisten ajatuksia, mutta nostaa esiin myös konkreettisia kehittämistarpeita, joiden avulla EJY ja muut vapaaehtoistyötä tekevät järjestöt voivat ryhtyä suunnittelemaan vapaaehtoistointaa opinnäytetyön tulosten pohjalta.	
Asiasanat: Opinnäytetyö, somalialaiset, maahanmuuttajat, järjestöt, kotoutuminen, verkostoituminen, yhteistyö, tulokset, kehittämis ehdotus ja päätelmä	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Abdiwali Qasin Gabow	Number of Pages 37 and 5 pages of attachments
Title Participation key	
Supervisor(s) Jari Klemola	
Subscriber and/or Mentor EJY ry, Kansalaistoiminnan keskus UNELMA/ Petra Kohonen	
Abstract <p>The purpose of this thesis was to study the experiences and opinions of volunteerism among Somali immigrants in Espoo. The aim was to hear the voices and thoughts of Somali immigrants about volunteerism and to consider how Somalians could be more involved in voluntary work in the host population. My conclusion includes analysis and proposals for developments to develop volunteering. I have also taken into account the possible changes of the theme considering the future. Are there any trends in somali community with connections to the theme?</p> <p>The results of the thesis demonstrated that Somali people value volunteering a lot and want to develop volunteering together with the Finnish organizations. The study also pointed out that there is a great need for cooperation between immigrants and Finnish organizations. Through cooperation, Somalians and their organizations benefit from the knowledge of the Finnish organizations and also receive additional resources for their own activities. In addition, the integration of immigrants into society and their employment potential will improve through volunteering.</p> <p>The thesis was carried out in qualitative research and the research data was collected by group interview. The thesis gives new information to EJY about the somali-immigrants and their view of volunteering. The research also reveals concrete development ideas. Therefore in the future EJY can plan volunteering on the basis of data and information in the thesis.</p>	
Keywords thesis, Somalians, immigrants, experiences, volunteerism, organizations, cooperation	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 EJY ry	6
3 VAPAAEHTOISTOIMINNAN MÄÄRITELMÄ	7
4 MAAHANMUUTTAJAT SUOMESSA	10
4.1 Maahanmuuttajien yhdistykset Suomessa	12
4.2 Maahanmuuttajien yhdistysten merkitys yhteiskunnalle	13
4.3 Maahanmuuttajayhdistysten haasteet	14
4.4 Maahanmuuttajien järjestöjen rooli Kotouttamisessa	15
4.5 Somalialaisten yhdistystoiminta Suomessa	16
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	18
6 TUTKIMUS TULOKSET	21
6.1 Kokemukset vapaaehtoistyöstä lähtömaassa	21
6.2 Kokemukset ja tunteet vapaaehtoistyöstä Suomessa	22
6.3 Esteet ja kynnykset	23
6.4 Motivaatio	23
6.5 Haasteet	24
7 KEHITYSEHDOTUKSIA	25
7.1 Huomioon otettavat asiat rekrytoinnissa	27
7.2 Analysointi	29
7.3 Yhteisöpedagoginen näkökulma	30
7.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	31
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	32
LÄHTEET	36
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Suomessa vapaaehtoistoiminnalla on pitkä historia. Vapaaehtoistoiminta on suomalaisten kansalaisjärjestöjen toiminnantoteutuksen suurin kenttä. Minun opinnäytetyöni tavoitteena on tutkia Espoossa asuvien somalitaustaisten maahanmuuttajien kokemuksia ja ajatuksia vapaaehtoistoiminnasta. Vapaaehtoistoimintaa ja vapaaehtoisten motivaatiotekijöitä on tutkittu Suomessakin suhteellisen paljon. Mutta tutkimusta siitä, minkälaisia kokemuksia ja ajatuksia maahanmuuttajilla on vapaaehtoistoiminnasta, on suhteellisen vähän tutkittu ottaen huomioon maahanmuuttajien määrä Espoossa ja Suomessa.

Motivoituneet ja sitoutuneet vapaaehtoiset ovat järjestölle iso voimavara ja elinehtoisen tärkeä. EJY ry:tä kiinnostaa se, miten kantaväestön järjestöt voisivat paremmin tavoittaa maahanmuuttajia omaan toimintaansa. Keväällä 2007 EJY teetti kyselyn kotoutumisen eri toimijoiden keskuudessa. Kyselyn tulosten mukaan maahanmuuttajia voi olla vaikea tavoittaa toimintaan ja vapaaehtoiseksi.

Maahanmuuttajat tekevät paljon vapaaehtoistyötä, mutta yleensä vain omassa yhteisössä. Minulla on pitkä kokemus vapaaehtoistoiminnasta, sillä olen ollut järjestökentällä yli 10 vuotta, etenkin maahanmuuttajien järjestöissä. Tässä opinnäytetyössä haluan tuoda esille Somalitaustaisten maahanmuuttajien kokemukset, tunteet ja ajatukset vapaaehtoistyöstä valtaväestön ja monikulttuuristen järjestöissä.

Maahanmuuttajien osallistuminen vapaaehtoistoimintaan valtakunnallisella tasolla on tärkeää koko yhteiskunnalle ja myös maahanmuuttajille itselleen ainakin kahdesta syystä. Tilastokeskuksen (2013) tutkimuksen mukaan eläkkeelle siirtyviä ihmisiä on nykyisin ja myös tulevaisuudessa suurempi määrä kuin työmarkkinoille tulevia, mikä johtaa väijäämättä huoltosuhteen heikkenemiseen. (tilastokeskus 2013). Tästä syystä on tärkeä yhteiskunnalle, että maahanmuuttajat täyttävät niittä paikkoja, jotka jäävät täyttämättä ikääntyviltä ihmisiltä. Maahanmuuttajien sopeutumisen ja kotoutumisen kannalta on myös hyvin tärkeä osallistua kansalaistoimintaan. Harjun (2005, 49) mukaan kansalaistoiminta on

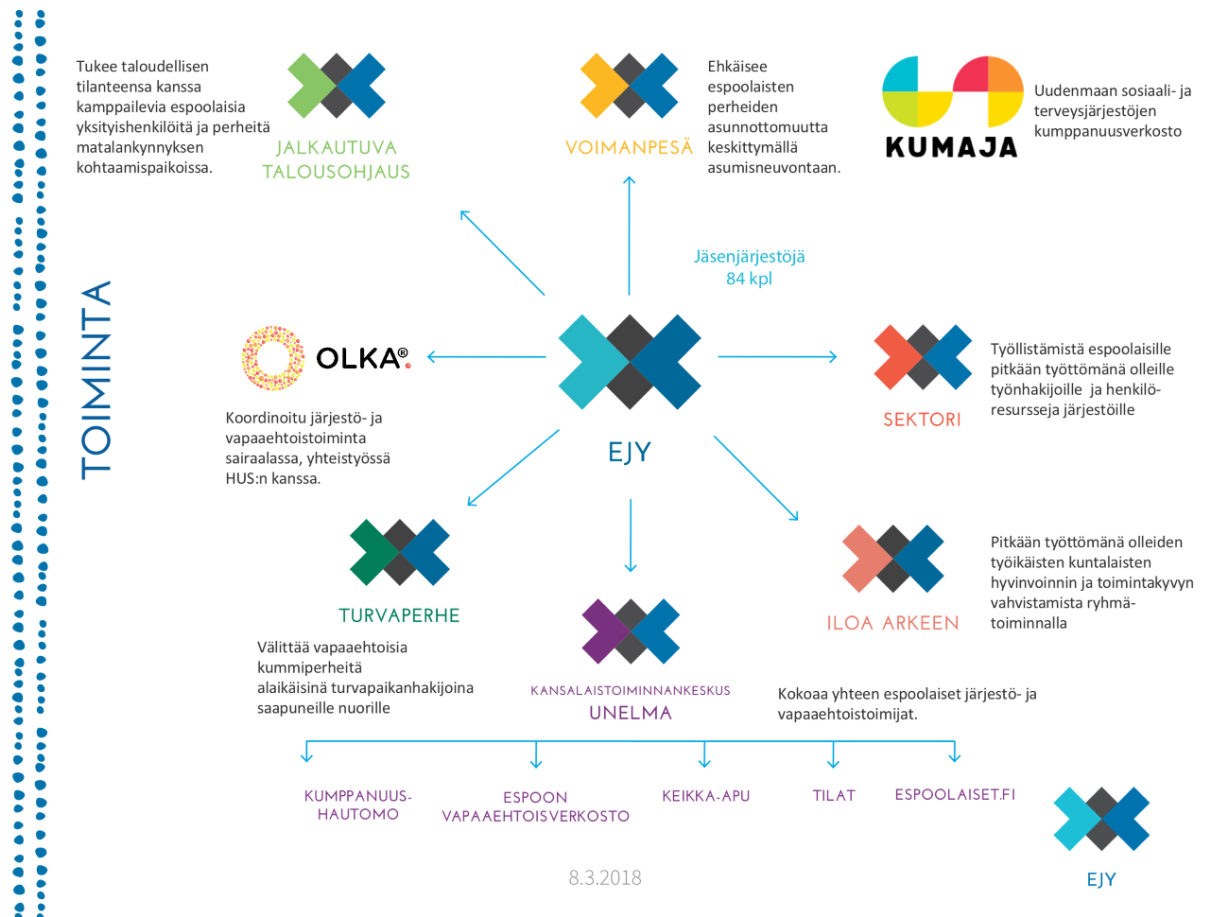
ihmisille oppimisen paikka, koska kansalaistoiminnan sisään on rakennettu oman toiminnan kautta tarjoava ihmistä itseään kehittävä toimintamalli. (Harju 2005, 49).

2 EJY ry

EJY ry on kattojärjestö ja se on perustettu vuonna 2005. Järjestö luo edellytyksiä jäseninään toimivien yhdistysten yhteistyölle ja toiminnalle. Yhdistys toimii kansalaisjärjestötoiminnan ja hyvinvoinnin kehittäjänä Espoon alueen lisäksi myös pääkaupunkiseudulla ja valtakunnallisesti. (EJY:n säännöt 2018, 3.) EJY on sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan järjestöjen yhteistyöelin, joka edistää kuntalaisten hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on tunnistaa yhteiskunnan puutteet ja toimia niiden korjaamiseksi. EJY yhdistää kansalaiset ja yhteisöt toimimaan paremman arjen puolesta. EJY:llä on omia vapaaehtoistoiminnan hankkeita kuten Turvaperhe, Keikka-apu ja OLKA. EJY:n tavoitteena on olla vetovoimainen vapaaehtois- ja kansalaistoiminta niin järjestön omissa vapaaehtoistoiminnan hankkeissa kuin espoolaisessa vapaaehtoistoiminnan kentässä laajemminkin. Lisäksi Kansalaistoiminnankeskus Unelma Tapiola tekee vapaaehtoistoimintaan liittyvää verkostotyötä. Unelma Tapiola kokoaa yhteen espoolaiset järjestö- ja vapaaehtoistoimijat, kehittää ja tukee toimijoiden välistä aktiivista verkostoyhteistyötä, tukee näitä toimintansa organisoimisessa, vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä ja mahdollistamisessa, tiedottamisessa ja vaikuttamisessa. Kansalaistoiminnankeskus Unelman yksi tavoite on, että espoolaisissa yhteisöissä järjestetään hyvin koordinoitua vapaaehtoistoimintaa, johon on helppo tulla mukaan. Kansalaistoiminnankeskus Unelman vapaaehtoistoiminnan verkostotyötä edelsi Santra-hanke, jossa kehitettiin vapaaehtoistoiminnan koordinoitua ja yhteistyötä, myös hankkeen toimintoja on juurrutettu osaksi kansalaistoiminnankeskuksen toimintaa. Tulevaisuudessa Kansalaistoiminnankeskuksen visio on olla tunnettu vapaaehtoistoiminnan osaajana, järjestöjen ja yhteisöjen yhteen tuojana, yhteiskehittämisen mahdollistajana ja vapaaehtoistoiminnan näkyvyyden lisääjänä. EJY ry:n keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Espoon kaupunki, muut yhdistykset, seurakunta ja oppilaitokset.

Kansalaistoiminnankeskus Unelman keskeisiä yhteistyökumppaneita vapaaehtoistoiminnan osalta ovat vapaaehtoistoimintaa järjestävät yhteisöt kuten yhdistykset, seurakunta ja Espoon kaupunki. Järjestö saa rahoitusta Veikkaus Oy:ltä ja Espoon kaupungilta. (EJY, Kohonen.)

Kuvio 1. EJY:n toiminnot 2018. Lähde: (EJY ry).

3 VAPAAEHTOISTOIMINNAN MÄÄRITELMÄ

Yksilön vastuu kuuluu vastata itse omasta ja perheensä toimeentulosta ja selviytymisestä. Liberalistisen ideologian mukaan ihminen itse vastaa omasta turvallisuudestaan, toimeentulostaan ja menestymisestään omalla sallitulla tavallaan. Aatteellisen näkemyksen mukaan yksilön oma vastuun kantaminen perustuu vapauteen. Vapauden ihanne on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä arvois-

ta. Yhteiskunnassa perinteisesti vapaudeksi katsotaan vähemmän rajoitteita ja vähemmän pelkoa. Vapauteen kuuluu elämä ilman mielivaltaa ja painostusta. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 17.)

Vapaaehtoistoiminnan periaate on, että siihen osallistutaan omasta halusta vapaaehtoisena täysivaltaisena subjektina. Lisäksi vapaaehtoistyöstä ei saada palkkaa eikä palkkioita. Tietenkin voidaan korvata niitä kuluja, jotka aiheutuvat toiminnasta tekijälle. Vapaaehtoistoiminnan periaatteisiin kuuluu myös, että toimitaan tavallisen ihmisen ehdoin ja taidoin (Lehtinen 1997, 21.)

Suomessa vapaaehtoistyöksi on yleensä määritelty yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen hyväksi tehdyksi toiminnaksi, josta ei peritä korvausta eikä pidetä velvollisuutena esimerkiksi sukua tai perhettä kohtaan. Suomessa kansalaisjärjestöt aloittivat käyttämään vapaaehtoistoiminta-käsitettä. Tarkoituksena oli erottaa vapaaehtoistyö palkkatyön käsitteestä. (Hakkarainen & Syrjänen 2003,13.)

Vapaaehtoistoiminta on hyväntekeväisyyttä ja siihen kuuluu erilaisia toimintoja ja toimintatapoja. Vapaaehtoistoimintaa voi olla esimerkiksi avunantamista, vertaistukea, osallistumista, edunvalvontaa ja kampanjointia. Kriteerinä kaikille on vapaa tahto ja yhteisöllinen hyöty sekä palkattomuus. Vapaaehtoistoiminta ei ole vain tuen antamista. Se voi olla myös muutosvoima yhteiskunnassa. (Harju, Niemelä, Ripatti, Särkelä 2001,7.)

Harjun (2001) mukaan yksi merkittävä tunnustus oli YK:n julistus 2001 vapaaehtoistoiminnan teemavuodeksi. Teemavuoden tavoite oli vapaaehtoistoiminnan merkityksen näkyväksi tuominen maailman yhteisöille. Vapaaehtoistoiminnan näkyväksi tekeminen rohkaisee toimessa olevia vapaaehtoisia ja tuo myös toiminnalle uusia kiinnostuneita työntekijöitä. (Harju, Niemelä, Ripatti, Särkelä 2001,7.)

Suomi on luvattu maa vapaaehtoistoiminnalle ja vapaaehtoistoiminnalla on suuri merkitys vapaaehtoiselle. Yli kolmannes suomalaisista on joskus antanut aikaansa ja tehnyt hyvää työtä yhteiskunnalle vapaaehtoisesti, jonkun järjestön, liikkeen tai puolueen kautta. Tämän lisäksi on paljon enemmän ihmisiä, jotka osallistuisivat, jos heitä pyydetäisiin. (Tennilä 2017, 5.)

Vapaaehtoistoiminta toteutetaan yleensä kansalaisjärjestöissä. Harjun (2005,10) mukaan kansalaistoiminnan tunnusmerkkeihin kuuluu yhdessä toimiminen. Hänen mukaansa ihminen voi tehdä yksinkin hyviä ja tärkeitä asioita yhteisölle, mutta sitä ei voi kutsua kansalaistoiminnaksi vaan hyvän kansalaisaktiivisuuden ilmaukseksi. Kansalaistoiminnaksi voidaan sanoa, kun ihminen on mukana organisoidussa toiminnassa omalla työpanoksellaan. (Harju 2005,10.)

Vapaaehtoistoimintaan liittyy yleensä maailmankatsomukseen liittyvät asiat kuten arvot ja ihmiskuva. Näyttää siltä, että vapaaehtoistyö antaa ihmisille luvan toteuttaa niitä asioita ja unelmia, joita aina haluisivat tehdä, kuten oikeudenmukaisuutta, yhteisvastuutta ja yhteisöllisyyttä. Yleensä vapaaehtoiset kertovat saavansa työstä iloa, toivoa, elämänlaatua ja hyvinvointia tai se tuo muutosta. Nämä asiat kertovat, miten vapaaehtoiset ovat sitoutuneet, motivoituneet toiminnassaan, mutta on hyvin vaikea määritellä objektiivisesti kaikkia niitä asioita, joita vapaaehtoinen saa toiminnasta.

Vapaaehtoisten motiiveja on erilaisia riippuen tekijän elämäntilanteesta, menisyyden kokemuksista, henkilökohtaisesta tarpeesta ja maailman ajankohtaisista asioista. Lisäksi motiiviin vaikuttavat myös omat mieltymykset ja henkilön luonteenpiirteet. Nämä asiat yleensä vaikuttavat ihmisten ajatteluun, tunteisiin ja toimintaan. Vapaaehtoistyöllä on myös eri merkitys samalle henkilölle eri elämänvaiheissa, koska elämässä on vaihteita, joissa ihmisen asiat kulkevat yksilöllisellä rytmillä ja yksilöllisessä järjestyksessä ja se vaatii ihmiseltä paneutumista asioihin ja sopeutumista tuleviin muutoksiin. (Hakkarainen & Syrjänen 2004, 21.)

Tennilän (2017, 34) mukaan, kun Suomessa kysyttiin ihmisiltä, miksi he halusivat osallistua järjestötoimintaan. Vastaukseksi tuli halu auttaa ja olla hyödyllinen yhteiskunnalle eli hyvä tahto tai tuen antaminen ja yhteisiin asioihin vaikuttaminen ovat keskeisiä syitä olla mukana vapaaehtoistoiminnassa. (Tennilä 2017, 34.) Syitä miksi ihmiset ovat motivoituneet vapaaehtoistyöhön tai haluavat tehdä yhdessä töitä yhteiskunnan hyväksi on monta. Kaikkien motiivit ovat kuitenkin yhtä tärkeitä, eikä niitä voi asettaa tärkeysjärjestykseen, koska kaikki motiivit ovat yhtä arvokkaita. Asiat, jotka voivat motivoida ihmisiä vapaaehtois-

toimintaan, voivat olla esimerkiksi seuraavia: kiinnostuminen jotakin asiaa kohtaan, auttamisen halu, oppimisen halu, ystävien saaminen, yksinäisyyden ja syrjäytymisen tunne, vaihtelu työelämästä ja myös velvollisuuden tunne ja sosiaalinen paine (Harju 2003, 39, 40.)

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan osallisuus kuvaa ihmisen kiintymystä omaan yhteisöön, mikä merkitsee vaikuttamisen lisäksi myös sitoutumista ja vastuun ottamista ja se voidaan nähdä syrjäytymisen vastavoimana. Lisäksi se, että kansalaiset osallistuvat heitä koskevien asioiden hoitoon kuuluu demokratiiaan. Yhdenvertaisuuden kannalta on hyvin tärkeä, että osallistumisväylät ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti esteettömiä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

4 MAAHANMUUTTAJAT SUOMESSA

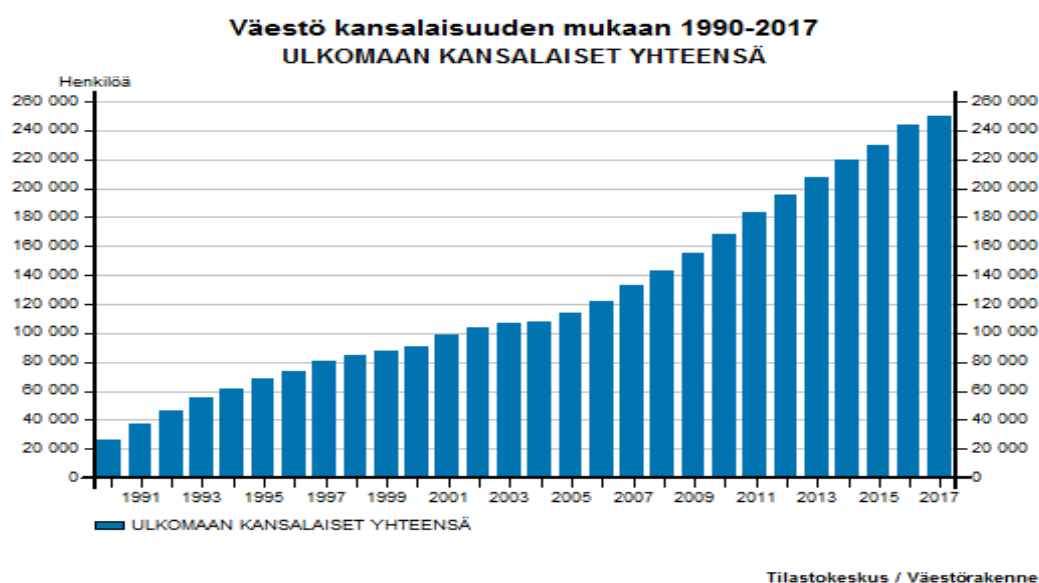
Maahanmuuttaja, ulkomaalainen, vieraskielinen, siirtolainen, maahanmuuttaja-taustainen, ulkomaalaistaustainen. Kaikilla näillä käsiteillä on eri tarkoitus, koska siihen liittyy aina muuton tai maahantulon syy. Riippuu mistä syystä oleskellaan maassa. Maahantulon syyt ovat esimerkiksi työ, paluumuuttaminen, pakolaisuus, turvapaikanhakeminen tai opiskelu (Rapo 2011.)

Suomi oli pitkään maastamuuttomaa ja täältä lähdettiin muualle työn perässä. Väestöliiton mukaan 1990-luvun jälkeen Suomeen muutti keskimäärin noin 13 000 ihmistä vuodessa. Määrä alkoi kasvaa 2000-luvulla ja vuonna 2015 maahanmuutto kaksinkertaistui Lähi-Idän konfliktien seurauksena. (Väestöliitto) Maahanmuuttajien määrän kasvun keskeinen syy oli Neuvostoliiton ja muiden Itä- Euroopan sosialististen maiden yhteiskuntajärjestelmän romahdus, joka mahdollisti näiden maiden kansalaisille muuton ulkomaille. Yksi merkittävä tekijä oli myös Suomen maahanmuuttopolitiikan muuttuminen avoimemmaksi, mikä vaikutti siihen, että Suomeen muutti suurin joukon inkerinsuomalaisia. Toinen merkittävä syy 1990-luvulla maahanmuuttajien määrän kasvulle Suomessa oli vuonna 1991 tapahtunut Somalian keskushallinnon romahdus. Suomeen tuli

somalialaisia pakolaisia Venäjän kautta. Heidän tarkoituksenaan oli jatkaa matkaa Länsi-Eurooppaan, mutta suuri osa heistä jäi kuitenkin Suomeen. (siirtolaisuusinstituutti, 2017.)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2016 Suomessa asui 364787 ulkomaalaistaustaista, mikä on 4,4% koko Suomen väestöstä. Maahanmuuttajien määrän arviointi riippuu siitä, millä perusteella arvioidaan. Arvioidaanko kansalaisuuden, äidinkielen vai syntymämaan perusteella tai näiden yhdistelmänä. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan suomalaistaustainen on henkilö, jonka vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Ulkomaalaistaustainen on henkilö, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Suomen Suurimmat maahanmuuttajaryhmät ovat virolaiset ja venäläiset. Näiden ryhmien jälkeen Muita suuria maahanmuuttajaryhmiä ovat irakilaiset, somalialaiset ja afganistanilaiset. (Tilastokeskus, 2017.)

Suomi hyötyy maahanmuuttajista monella tapaa. Esimerkiksi he ovat työvoimaa Suomelle, varsinkin nyt, kun koko Eurooppa ja myös Suomi ovat huolissaan ikärakenteen muutoksesta, jossa syntyvyys on laskemassa ja eläkeläisten määrä kasvussa. Maahanmuuttajat myös parantavat Suomen kilpailukykyä maailmanlaajuisilla markkinoilla kulttuuririkkauden ansiosta, koska maahanmuuttajien kautta voidaan saada suora yhteys muuhun maailmaan. (Räty 2002, 40.)

Kuvio 2. Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden mukaan vuosina 1990-2017. Lähde: (Tilastokeskus).

4.1 Maahanmuuttajien yhdistykset Suomessa

Ensimmäisinä ulkomaalaisina yhdistyksiä Suomessa perustaneet ovat venäläiset heti itsenäistymisen jälkeen. Venäläisten perustamia yhdistyksiä olivat kulttuuri- ja hyväntekeväisyisyhdistykset. Perustajat olivat maahan venäläisistä joukoista jääneet sotilaat sekä rajan yli loikanneet pakolaiset. Yhdistysten toimintoihin kuului pakolaisten avustaminen taloudellisesti sekä kulttuurin ja kielen ylläpitäminen. Myös Saukkoen (2010.) mukaan ensimmäisten ulkomaalaisten perustamien yhdistysten joukossa olivat myös Venäjältä Suomeen muuttaneiden muslimien ja juutalaisten kulttuuriyhdistykset (Saukkonen 2010, 179.) myös (Pyykkönen 2007, 71.)

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa tehtiin lainsäädännöllä mittava muutos siten, että rajoitettiin ulkomaalaisten kansalaisoikeuksia. Esim. lakimuutokseen kuului, että ulkomaalainen ei saanut perustaa yhdistystä eikä olla hallituksen jäsen. Lisäksi ulkomaalainen ei saanut liittyä poliittisen puolueen jäseneksi. Nykyään yhdistyksen saa perustaa kansalaisuudesta riippumatta. Maahanmuuttajien yhdistykset alkoivat lisääntyä 1990-luvulla. Tämä voi johtua siitä, että maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi Suomessa. Pyykkösen (2007, 82) mukaan pakolaisena tulleet maahanmuuttajat perustavat aktiivisimmin yhdistyksiä kuin muut maahanmuuttajat. (Pyykkönen 2007, 72.)

Nykypäivänä yhdistymisvapaus kuuluu demokraattisen yhteiskunnan periaatteisiin ja on yhteiskunnan kulmakivi. Kansalaisten tekemien yhdistysten ja heidän muodostamien yhteenliittymien kautta tapahtumiin vaikuttamiset ovat kansanvaltaisen yhteiskunnan järjestäytymismuoto. Suomen perustuslaissa (1999/731) kansalaisille turvattuihin perusoikeuksiin kuuluu yhdistymisvapaus. Perustuslaissa on kaikille turvattu kokoontumis- ja yhdistymisvapautta, mikä tarkoittaa, että kaikilla on oikeus perustaa yhdistys tai liittyä toiminnassa olevaan yhdistykseen. Yhdistyksen perustamiseen ei Suomessa tarvita lupaa eikä sitä voi kieltää, jos sen toiminnoissa ei rikota Suomen lakia ja noudatetaan hyviä tapoja. (Hoikkala & Sell 2014, 267.)

4.2 Maahanmuuttajien yhdistysten merkitys yhteiskunnalle

Yhdistysten merkitys suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin ja demokratian kehittämisessä on kiistaton. Yhdistysten tärkeimpiin tehtäviin kuuluu yhteiskunnan epäkohtien korjaaminen esimerkiksi nostamalla asia julkiseen keskusteluun ja hyvinvointivaltion palvelutarjonnassa puutteiden paikkaaminen sekä vaihtoehtojen arvojen esilletuominen. Yhdistysten ja järjestöjen päätavoite on myös tarjota toiminnan mahdollisuuksia eri kansalaisryhmille. (Hoikkala & Sell 2014, 269.)

Yksi merkittävä syy, miksi maahanmuuttajat perustavat yhdistyksiä on, että he pystyisivät ajamaan heidän asioitaan yhteiskunnassa ja tekisivät yhteistyötä viranomaisten kanssa. Suomalaiset viranomaiset kehottavat myös maahanmuuttajia perustamaan yhdistyksiä, jotta maahanmuuttajien ja viranomaisten kommunikointi ja yhteistyö toimisi hyvin. Tämän lisäksi yhdistyksen toiminta on yksi keino ylläpitää oma kulttuuria, uskontoa ja kieltä. Maahanmuuttajat myös yrittävät integroitua yhdistysten avulla suomalaiseen yhteiskuntaan. Se on vähemmistön vuorovaikutusväline enemmistökulttuuriin (Pyykkönen 2010, 37, 38.)

Maahanmuuttajilla on paljon yhteiskunnallisia ongelmia, joihin pyritään vaikuttamaan yhdistysten kautta. Yksi erittäin vaikuttava ongelma on maahanmuuttajien syrjäytyminen, mikä puolestaan voi johtaa taas radikalismiin. BoWer Pohjanmaan hyvinvointipalvelujen tutkimus ja innovaatioverkoston tutkimuksen mukaan yli 70 % maahanmuuttajatyöttömistä on alle 35-vuotiaita. Tutkimus on julkaistu syksyllä 2014. Tutkijat kirjoittivat:

”Nuorten syrjäytyminen on kasautuvaa huono-osaisuutta, jossa yhdistyvät työttömyys, toimeentulo-ongelmat, elämänhallinnan ongelmat sekä yhteiskunnallinen ulkopuolisuus” (BoWer 2014.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (2015, 31) mukaan maahanmuuttajajärjestöt yrittävät vastata koko ajan maahanmuuttajiin kohdistuvien ongelmien haasteisiin kuten heikkoon työllistymistilanteeseen yhteistyössä työ- ja elinkeinohallinnon

kanssa. (Työ- ja elinkeinoministeriön 2015, 31). Maahanmuuttajayhdistykset tarjoavat yksinkertaisia ratkaisuja jäsenilleen, erityisesti nuorille liikuntaohjelmia, leirejä ja läksykerhoja. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan liikunnalla on suora yhteys nuoren koulumenestykseen, koska liikunta vaikuttaa suoraan muistiin ja keskittymiskykyyn. Toisaalta liikunnan vähyydellä on yhteys nuorten tunne-elämän häiriöihin, sosiaalisiin ongelmiin, tarkkaavuushäiriöihin ja käyttäytymishäiriöihin sekä syrjäytymiseen. (THL 2015.)

Vaikka maahanmuuttajayhdistysten toimintojen kohderyhmät ovat maahanmuuttajia, niin ne myös toimivat tavoittaakseen suomalaisia syntyperäisiä vaikuttaakseen heidän asenteisiinsa. Pyykkösen (2007) mukaan maahanmuuttajien yhdistykset eivät palvelee pelkästään maahanmuuttajia, vaan ne tukevat myös suomalaisia viranomaisia, jotka palvelevat maahanmuuttajia. Maahanmuuttomaan säännösten mukaisesti viranomaiset yleensä kommunikoivat yksilöiden ja ryhmien kanssa järjestäytyneiden yhdistysten avulla. (Pyykkönen 2007, 74.)

4.3 Maahanmuuttajayhdistysten haasteet

Maahanmuuttajayhdistykset toimivat yleensä oman kulttuurin ympäröimänä, koska sama kulttuurisuus ja kielisyys yhdistävät yhdistyksen jäseniä. Haasteena on yhdistää oma kulttuuritausta ja suomalaisen yhdistystoiminnan ja yhteiskunnan normit. Lisäksi samoin kuin kantaväestön perustamien järjestöjen, maahanmuuttajajärjestöjen haasteisiin kuuluu myös toiminnan jatkuvuuden ylläpitäminen. Toiminnan suunnittelu on vaikea, koska rahoitus on epävakaa. RAY ry:n (nyk. STEA ry) mukaan maahanmuuttajayhdistysten hakemukset ovat puutteellisia vähäisen kielitaidon vuoksi, mikä tekee toiminnan avustamista haasteellinen. Kielitaidon puutteellisuus aiheuttaa myös hankaluuksia yhdistysten hallinnolle. Viranomaisten ja yhteistyöverkostojen luotettavuuden saaminen edellyttää yhteiskunnan kirjoitettujen ja kirjoittamattomien normien ymmärtämistä. Näiden ongelmien takia on tärkeä saada yhdistysten hallintoon vähintään

yksi jäsen, joka sujuvasti osaisi suomen tai ruotsin kieltä ja hoitaisi mm. raportoinnin ja kirjanpidon. Zakari & Tuunainen 2007, 51.)

Yksi suuri ongelma aloittavilla maahanmuuttajayhdistyksillä on, että yhdistyksillä saattaa olla liian suuret odotukset Suomessa toteuttavista kotouttamiseen liittyvät toiminnoista ja kehitysyhteistyöhön liittyviä toiminnoista. Todellisuus saattaa olla kuitenkin jotain muuta, esim. budjetti on miltei olematon ja jäseniä liian vähän. Lisäksi pienen yhdistyksen liian suuret suunnitelmat eivät vakuutta rahoittajia ja yhteistyötahoja. Hallintoonkin liittyy yleensä haasteita kuten aktiivisten jäsenien pois lähtö toiminnasta, mikä merkitsee osaamisen ja voimavarojen lähtöä yhdistyksestä. Hallinnosta lähteminen johtuu siitä, että yhdistyksen perustamisvaiheessa hankitaan perustamiseen liittyviä tietoja eikä velvollisuuksia, mitkä liittyvät hallintoon ja toimintoihin. (Zakeri & Tuunainen 2007, 39-61.)

4.4 Maahanmuuttajien järjestöjen rooli Kotouttamisessa

Maahanmuuttajien sopeutuminen uuteen kotimaahan palvelee yhteiskunnan toimivuutta ja myös maahanmuuttajien hyvinvointia. Työministeriön (2000) mukaan kotouttaminen tarkoittaa maahanmuuttajien yksilöllistä kehittämistä työelämään ja yhteiskunnan toimintaan säilyttäen samalla oman kulttuurin ja kielen. (Helsingin kaupungin tietokeskus 2006, 13).

Pyykkösen (2003,107) mukaan maahanmuuttajayhdistykset kokevat, että viranhaltijat ja muut järjestöt käyttävät heidän toimintaansa ideapankkeina. Heille ei anneta vastuuta itse toiminnasta saatikka periaatteiden määrittelemisestä. Maahanmuuttajayhdistykset ovat niiden kohderyhmien lähellä, jotka ovat syrjäytymisvaarassa, kuten nuoret ja ikääntyneet. Maahanmuuttajajärjestöjen rooli kotouttamisessa on erittäin tärkeä, koska heillä on selvästi paremmat mahdollisuudet onnistua siinä kuin viranomaisilla (Pyykkönen 2003,107.) Suomalaisilla viranomaisilla on rajoitetut taloudelliset ja työvoimaresurssit kotouttamispalvelujen toteuttamiseksi. Pyykkösen (2007) mukaan kotouttamislain voimaantulon jälkeen maahanmuuttajienyhdistyksiä katsottiin yhteistyökumppaneina. (Redin 2016, 30.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (2015) mukaan maahanmuuttajayhdistykset tarjoavat jäsenilleen neuvontaa ja vertaistukea ja jotkut järjestöistä antavat näitä palveluja vapaaehtoistyönä. Tämä säästää yhteiskunnalle kahden henkilön työpanoksen, koska siihen olisi muuten tarvittu suomen kielen ohjaajan lisäksi myös tulkin työpanokset. Lisäksi asiakkaan äidinkielen, kulttuurin ja suomalaisen yhteiskunnan pelisäännöt ja rakenteet tunteva neuvoja ei käännä pelkkää kieltä, vaan tekee myös paljon muuta. (Työ- ja elinkeino ministeriö 2015.)

4.5 Somalialaisten yhdistystoiminta Suomessa

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Espoon alueen somalitaustaisten maahanmuuttajien näkemyksiä vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta ja siitä syystä haluan käsitellä somalialaisten yhdistystoimintaa tässä luvussa. Somalialaisista puhuttaessa julkisissa keskusteluissa, ja mediassa hyvin usein keskitytään yksittäisen somalitaustaisen tekemään rikokseen. Tämän lisäksi ainoita puhuttavia asioita usein ovat työttömyysaste, kulttuurin erilaisuus ja se miten somalialaiset eivät kotoudu tai integroidu enemmistöön. Tämän on antanut kantaväestölle negatiivisen ja Suomea uhkaavan kuvan somalialaisista. Somalialaisten maahanmuutto Suomeen sai alkunsa, kun Somaliassa puhkesi sisällissota vuonna 1988. Somalian valtion hajoamisen jälkeen maahanmuutto vaan kasvoi, ja siitä tuli suurin turvapaikanhakija ryhmä 1990- luvulla. Suomessa silloinen taloudellinen tilanne oli huono, minkä takia turvapaikanhakijoiden suuri määrä sai aikaan negatiivisia tunteita kantaväestössä. (Castaneda & al. 2012; Pyykkönen 2007; Pyykkönen & Martikainen 2013) mukaan tänä päivänä kuitenkin Suomen somalialaiset ovat hyvin aktiivisia Suomen poliittisessa kulttuurissa verrattuna muihin suuriin maahanmuuttajaryhmiin. Yhdistystoiminta ja äänestäminen ovat Suomen somalialaisten vahvuuksia, joka osoittaa hyvää integroitumista ja yhdyskunnan palvelemista. Kun kaikki sosioekonomisen aseman mittareiden (koulutus, ammattiluokka, tulot ja asunnon omistaminen) yhteisvaikutus on otettu huomioon, somalitaustaisten äänestystodennäköisyys yllättävästi ylittää syntyperäisten suomalaisten osallistumistason. (Pirkkalainen & Wass & Weide, 2016, 69.)

Suomessa on paljon yhdistyksiä. Somalitaustaiset ovat perustaneet Suomessa yhdistyksiä hyvin aktiivisesti, koska yhdistystoiminnalla ollaan yhteydessä oman etnisen ryhmän edustajiin, jotta ei tuntisi ulkopuolisiksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Osa somaliyhdistyksistä tekee Somaliassa kehitystyötä ja toiset keskittyvät suomensomaliyhteisöön. Suomessa yhdistysten toimintoihin kuuluu mm. suomen ja somalin kielten koulutus, urheilutoiminta, monikulttuuristen tapahtumien järjestäminen ja nuorisotyö. Somalialaiset rahoittavat yleensä oma-varaisesti jäsenmaksuilla tai saavat projektirahoitusta Suomen viranomaisilta. (Open Society Foundations, 2014, 108.)

Somalialaisten suurin järjestö on vuonna 1996 perustettu Suomen somalialaisten liitto. Somalialaisten liitolla on 40 jäsenjärjestöä eri puolilla Suomea. Liitolla on valtuusto, johon valitaan joka toinen vuosi 25 henkilöä, joka valitsee keskuudesta seitsemän henkilöä liiton hallitukseen. Somaliliiton tehtäviin kuuluu neuvonta yksittäisille maahanmuuttajille ja somalialaisten kansalaisjärjestöille Suomessa. Liiton tehtäviin kuuluu myös yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen Suomessa. Liitto myös tekee yhteistyötä somalialaisten asiaa hoitavien sektoreiden ja viranomaisten kanssa. (Suomen somalialaisten liitto 2018.)

Yksi vaikutusvaltaisimmista on nuorisotyöhön keskittyvä Kanava Nuoriso ry. Kanava edistää somalilasten ja nuorten hyvinvointia. Kävin katsomassa kanavan viikkokalenteria, jossa on paljon toimintoja eri ryhmille joka päivää. Viikkokalenterissa on toimintoina mm. Äiti ja vauvakerho, suomen kielen kurssi, nuorten neuvonta, nuortenavain, tyttöjen kerho, nuorten työ ja koulutus, tyttökerho ja naisten avain. Kanava on hyvin tunnettu somalinuorten keskuudessa nuorille suunnattujen toimintojen kautta. (Kanava ry 2018.)

Kehitysyhteistyötä tekevät somalijärjestöt perustivat vuonna 2004 yhteisen Somalia-verkoston tiivistämään yhteistyötä keskenään. Jotkut verkoston jäsenjärjestöt saavat ulkoministeriöltä rahoitusta kehityshankkeisiin Somaliassa. Somalialaisten perustamilla yhdistyksillä on samat vaikeudet kuin muillakin kansalaisjärjestöillä, kuten rahoitusten liittyviin epävarmuuksiin ja vapaaehtoistyön ja jäsenten omien aikataulujen yhteensovittamisen vaikeudet esim. kokouksia ajatellen. Mutta erityisiä ongelmia ovat näille yhdistyksille osaamisen ja voimavarojen

puute. Tämä voi olla syy, miksi yhdistykset ovat pysyneet suhteellisen heikkoina kansalaisyhteiskunnan toimijoina. (Open Society Foundations 2014, 108).

Somalitaustaisten järjestöjen perusjärjestötoimintoihin kuuluu kanalaisvaikuttaminen. Yhdistystoiminnan avulla järjestöt myös kotouttavat jäseniään, koska järjestöt tukevat jäsentensä osallistumista suomalaisen yhteiskuntaan. Esimerkiksi somalijärjestöt lähettävät kysymyksiä vaaliehdokkaille kuntavaalien aikana, jonka jälkeen järjestetään tilaisuuksia, jossa kerrotaan ehdokkaille vastauksia. Järjestöt myös opastavat ehdokkaita ja antavat äänestysohjeita jäsenille. (Työ- ja elinkeino ministeriö 2015.) Espoossa, jota tämä tutkimus koskee, on noin 10 aktiivista somalitaustaista yhdistystä, jotka tarjoavat ruohonjuuritasolla palveluita jäsenilleen. Kävimme keskusteluja joidenkin näiden järjestöjen edustajien kanssa EJY:n toimipisteessä Espoon Tapiolassa. Somalitaustaisten järjestöjen toiminnot ovat minulle suhteellisen tuttuja, sillä olen itse ollut aktiivisesti niissä mukana. Olen myös tutkimuksen aikana tutustunut muutamaa Espoossa toimiviin somalitaustaiseen järjestöön EJY:n järjestämän mentorointikoulutuksen yhteydessä. Yleiset palvelut, joita nämä järjestöt tarjoavat jäsenilleen, eivät poikkea paljoa muiden pääkaupunkiseudulla toimivien maahanmuuttajajärjestöjen palveluista.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyössä selvitetään Espoossa asuvien somalilaisten ajatuksia ja kokemuksia vapaaehtoistoiminasta. Tutkimuksen tekeminen ja sen analysointi liittyvät yhteisöpedagogin opintoihin kuuluvan kehittämistyön menetelmät -kurssin tehtäviin, jonka suoritin opintojen alussa. Olen kuitenkin oppinut paljon uusia tutkimuksen tekemiseen liittyviä asioita opinnäytetyötä tehdessäni. Opinnäytetyöni tein kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena.

Opinnäytetyöni tavoitteena on saada tutkimuksen kautta tietoa ja kehittämisehdotuksia opinnäytetyön tilaajalle eli EJY:lle. EJY:ssä pohditaan, miten maahan-

muuttajataustaisia henkilöitä saataisiin mukaan kantaväestön perustamien järjestöjen vapaaehtoistoimintaan. On tärkeää tuoda esiin kohderyhmän näkökulmia, ajatuksia ja tunteita muun muassa heidän odotuksistaan vapaaehtoistoimintaan kohtaan. EJY:lle ja jäsenjärjestöille on myös tärkeä tietää millaisia asioita kohderyhmä mielellään muuttaisi tai kehittäisi vapaaehtoisten rekrytointityössä. Tutkimustulosten kautta myös EJY ja sen jäsenjärjestöt ymmärtäisivät paremmin kohderyhmää ja voisivat lähteä rakentamaan hankkeita aiheen ympärille. Tilaajan kannalta on kehitettävä uusia lähestymistapoja somalitaustaisille, jotka ovat motivoituneita tai potentiaalisia vapaaehtoistoimijoita.

EJY:n toimesta on tehty keväällä 2017 kysely, jonka tarkoituksena oli tutkia kotouttamisen parissa toimivien järjestöjen mielipidettä maahanmuuttajien tavoittamisesta vapaaehtoistoimintaan. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on saada toisenlainen näkökulma eli kuulla maahanmuuttajien, erityisesti somalilaisten ääntä, liittyen vapaaehtoistoimintaan ylipäättänsä ja heidän kehittämisehdotuksiaan somalitaustaisten tavoittamiseksi vapaaehtoistyöhön.

Päätelmässä teen opinnäytetyöstä analyysia ja pohdin kehitysehdotuksia Espoon alueen toimijoille teemaan liittyen. Teema tulee suunnitella tulevaisuuden maahanmuuttajien ympärille ottaen huomioon maahanmuuttaja yhteisöjen erilaiset trendit.

Opinnäytetyössä käytän laadullisen tutkimisen menetelmää, koska Anttilan (2006, 275) mukaan laadullisen tutkimuksen tarkoitus on selittää, ymmärtää tai tulkita ilmiötä. Erityisesti laadullisessa tutkimuksessa yleensä luonnehditaan, kuvaillaan ja tulkitaan ilmiötä, joilla on yhteys psyykkisiin, sosiaalisiin tai kulttuurisiin tekijöihin. (Anttila 2006b, 275). Päätin myös käyttää tutkimuksessa laadulliseen eli kvantitatiiviseen tutkimukseen kuuluva ryhmähaastattelun. Ryhmähaastattelu on haastattelijan ylläpitämä ryhmäkeskustelu, jonka avulla pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Ryhmähaastattelu sopii tilanteeseen, jossa halutaan tutkia haastatteluun osallistuvien ymmärrystä ja kokemuksia. Ryhmän tyypillinen koko on 5-6 henkilöä. Tarkoituksena on, että ryhmä keskustellen käy läpi ajatuksiaan, tuntemuksiaan ja tietämyksiään. Ryhmädynamiikkaa tarkastelemalla puolestaan voi selvittää vielä paremmin sitä, miten ihmiset muodostavat ja kehittävät ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelevat niitä. Ryhmähaastattelu

sopii minun tutkimukseeni, koska kyseessä on tutkimus vapaaehtoistoimintaan liittyvistä kokemuksista ja tunteista sekä erilaisten näkökulmien esilletuominen. Haastattelijan tehtävänä on mahdollistaa erilaisten käsitysten ja mielipiteiden esittäminen. (Anttila 2006b,198.)

Soitin haastateltaville jo tammikuussa ja kerroin etukäteen haastattelun aiheesta. Suunnitelmissa oli haastatella yhteensä noin 15-24 henkilöä ja muodostaa näistä kolme 5-8 henkilön ryhmää. Haastattelun kieleksi valitsin somalin kielen, koska haastateltavat olivat somalinkielisiä. Myös oma äidinkieleni on somalin kieli. Haastattelupaikaksi valitsin EJY:n toimiston Tapiolassa, jonne on kaikkien helppo tulla kulkuyhteyksien ansiosta.

Ensimmäinen haastattelu pidettiin EJY:n tiloissa, mutta loput kaksi tapaamista pidettiin pyhäpäivänä, jolloin EJY:n toimisto oli kiinni. Pyhäpäivänä oli helppo saada ihmisiä haastatteluun, koska monella ei ollut tuolloin kiirettä eikä haastattelusta syntyvän keskustelujen kesto haitannut. Tämä oli positiivista tutkimuksen kannalta. Ryhmäkeskustelussa käytiin haastattelurungon kysymykset läpi ennen keskustelun alkua, jotta kaikilla olisi käsitys tulevasta keskustelusta ja siihen liittyvistä kysymyksistä. Haastattelun alussa kerroin lyhyesti vapaaehtoistoiminnasta haastateltavalle ryhmälle, koska kaikille ei välttämättä ollut tietoa vapaaehtoistoiminnan määrittelystä. Tämä johtuu esimerkiksi siitä, että somalikulttuurissa vapaaehtoistoimintaan liitetään erilaisia toimintamuotoja kuin Suomessa.

Käyttämässäni kysymysrungossa oli 10 kysymystä (kts. liite1). Haastattelun kuluessa muotoilin kysymyksiä tarvittaessa eri tavalla uudestaan, varsinkin jos kysymyksen aiheesta mentiin harhaan. Haastateltavana oli yhteensä 18 henkilöä, joista naisia oli 6 ja miehiä 12. Iältään he olivat 23-55-vuotiaita. Kaikki olivat syntyneet Somaliassa ja heidän Suomessa oleskeluaika vaihteli kahdesta vuodesta 28 vuoteen. Yhteensä viidellä henkilöllä oli ollut jonkin verran kokemusta vapaaehtoistyöstä Suomessa, mutta melkein jokaisella oli kokemusta jonkinlaisesta vapaaehtoistyöstä Somaliassa. Haastattelut toteutettiin kolmessa eri ryhmässä, jossa osallistujina oli sekä miehiä että naisia.

6 TUTKIMUS TULOKSET

Haastateltavien keskusteluissa heijastui usein vapaaehtoistyön määrittelemisen eli se, mikä lasketaan vapaaehtoistyöksi. Keskustelussa heijastui myös haastateltavien kokemus vapaaehtoistyöstä muualla kuin Suomessa, jota he ovat tehneet ennen Suomeen tuloa. Haastattelijat jopa pyysivät minua määrittelemään uudestaan vapaaehtoistoimintaa. Onneksi minulla oli mukana koko ajan suomenkielinen vapaaehtoistoiminnan opas, koska olin jo valmistautunut haastateltavien kysymyksiin etukäteen. Keskusteluissa useat haastateltavat antoivat samanlaisia vastauksia, joista olen poiminut mielestäni informatiivisimmat tähän opinnäytetyöhön.

Keskusteluissa nousi myös koko ajan esiin uskonnon nimissä tehtyjä vapaaehtoistoimintoja ja siihen liittyviä teemoja. Lisäksi esille nousi haastateltavien oman kielitaidon merkitys vapaaehtoistoimintaan osallistumiselle ja myös se, että jokaisen vapaaehtoistyöstä kiinnostuneen pitää olla ensin kielitaitoinen. Nauhoitin haastattelun keskustelut puhelimella, minkä jälkeen kirjoitin tekstin puhtaaksi eli litteroin haastattelut. Litteroinnin pohjalta kokosin tekstin yhdeksi tiedostoiksi ja sen jälkeen jaoin sen eri teemaan (kts. luvut 6 ja 7).

6.1 Kokemukset vapaaehtoistyöstä lähtömaassa

Moni haastateltava oli tehnyt Somaliassa vapaaehtoistyötä eri syistä ja eri tilanteissa. Vapaaehtoistyön tarve oli ollut kotimaassa niin suuri, ettei siihen ollut mahdollista olla osallistumatta (E1-E4). Haastateltavien mukaan sisällissodassa joutuu tekemään vapaaehtoistyötä tavalla tai toisella, eikä sitä tarvitse hakea kaukaa (T1-T5, T7). Suurin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että vapaaehtoistoiminnan tarve Somaliassa on näkyvissä koko ajan, mutta Suomessa se ei ole yhtä selvästi näkyvissä. Jolloin motivaation lisäksi maahanmuuttajan on tunnettava yhteiskunnan rakenteita ja toimintatapoja tai saada opastusta, neuvoa ja rohkaisua osallistuakseen vapaaehtoistoimintaan Suomessa.

6.2 Kokemukset ja tunteet vapaaehtoistyöstä Suomessa

Melkein kaikki haastatteluun osallistuneet osasivat nimetä vapaaehtoistoiminnan tarjoajaksi SPR:n ja vastaanottokeskukset johtuen sitä, että vastaanottokeskuksessa tehdään paljon vapaaehtoistointaa. Vastaanottokeskuksessa on myös SPR:n vapaaehtoiset. Ongelmana pidettiin, etteivät he tiedä missä tarvitaan apua tai ketä autetaan vapaaehtoistoinnalla Suomessa.

"Somaliassa on tehty paljon vapaaehtoistointia ja se oli ymmärrettävää, mutta ma en edes tiedä mitä täällä tekisin" (T7).

"Joo siellä ollaan köyhempiä sen takia ei tarvitse miettiä mistä aloitaisi" (T5).

Täällä kaikki peruspalvelut ja toimeentulot on turvattu, joten vapaaehtoistoinnasta ei ole suurtarve" (T3).

"Kyllä tiedetään, miten autetaan omaa yhteisöä, mutta miten voin auttaa kantaväestöä. Mistä aloitan? Maahanmuuttajien järjestöt pyytävät kaikenlaisia, mutta milloin meille tuli joku kantaväestön puolelta?" (K4.)

Monella on hyviä ja positiivisia kokemuksia suomalaisista vapaaehtoistyöntekijöistä, etenkin vastaanottokeskuksen kautta. Vapaaehtoistyöntekijät ovat ensimmäiset kantaväestöön kuuluvat henkilöt, joiden kanssa maahanmuuttaja käy normaalikeskustelua maahan tultuaan. Silloin maahanmuuttaja tarvitsee eniten apua ja opastusta arkielämäänsä. Kaikki pitivät vapaaehtoistyötä tärkeänä ja hyvänä asiana yhteiskunnalle.

"He ovat kaikkien kiltein, en voinut uskoa, että he olivat meille niin kilttejä ja autoivat meitä kaikissa asioissa. Nykyään kun näen että, joku tekee sitä työtä, muistan vaan niitä hyviä ihmisiä ja mieleen tulee, että maailmassa on sellaisiakin ihmisiä" (E1.)

"Minulle tulee mieleen yhtä vapaaehtoistyöntekijää, joka opetti minulle ensimmäisiä suomenkielisiä sanoja, esimerkiksi, kun kuulen sana lusikka, niin hän tulee automaattisesti mieleeni" (E3)

”Kun kuulee että, tässä kiireellisessä elämässä, joku etsii käsiinsä apua tarvitsevia ihmisiä auttaakseen heittä, voi että miten ilahtuu siitä” (T4).

6.3 Esteet ja kynnykset

Esille nousi haastateltavien oman kielitaidon merkitys vapaaehtoistyöhön osallistumiselle ja myös se, että jokaisen vapaaehtoistyöstä kiinnostuneen pitää olla ensin kielitaitoinen tai ammattilainen. Monien mielestä Suomessa melkein kaikkiin työpaikkoihin tarvitaan osaamista ja koulutusta, koska työn laatua ja vaatimuksia pidetään tärkeinä Suomessa. Myös monien mielestä oma itsetunto pettää näissä asioissa kielitaidon puutteen takia. Pelko ettei ole tarpeeksi hyvä tai riittävä on läsnä (itsensä nolaaminen).

Maahanmuuttajilla on monta motiivia tehdä yhteiskunnan hyväksi töitä muualla kuin omassa yhteisössä. Esimerkiksi motiiveina ovat halu sopeutua yhteiskuntaan, oppia suomen kieltä, saada työkokemusta ja halu auttaa. Yllä mainittujen kynnysten lisäksi toinen keskeinen ongelmaksi keskusteluissa ilmennyt asia oli, että vapaaehtoistyöhön motivoituneet maahanmuuttajat eivät kohtaa vapaaehtoistoiminnan tarjoajia muualla kuin oman yhteisön ulkopuolella.

”Minä puhun huonosti suomea, en uskalla sanoa, että haluan auttaa, pelkään pahoin, että minulle nauretaan ja sanotaan, meneepä ensin opiskelemaan itse suomea” (T2).

”Vaikka osaisi hyvinkin suomen kieltä, silti tarvitaan osaamista ja koulutusta, en usko, että pelkällä kielellä pärjää” (T3).

”Minä haluan tehdä vapaaehtoistyötä, mutta ma en tiedä mistä aloittaisin tai keneltä kysyisin, tarkoitan jos haluan tehdä sitä suomalaisessa kansalaisjärjestöissä” (K3).

6.4 Motivaatio

Kaikissa kolmessa ryhmässä vapaaehtoistyöhön liittyvästä motivaatiosta puhuttiin hyvin samalla tavalla. Keskeisiä asioita olivat uskonnon ja kulttuurin lisäksi kotoutuminen ja kehittyminen. Kulttuurissa ja uskonnossa katsotaan hyväntekeväisyystyötä hyväksi, josta palkintona ei saada rahaa vaan parempi palkinto jumalalalta.

Keskusteluissa menestyksen avaimeksi on katsottu yhteiskuntaan sopeutuminen. Työelämään pääseminen vaatii kielen lisäksi työkokemusta ja molempia voi saada vapaaehtoistoiminnan kautta. Keskustelussa myös pidettiin itsestään selvänä asiana ihmisten, etenkin vanhusten ja lasten, auttamista.

”Sa tiedät, että kulttuurissamme autetaan kaikkia, eikä voisi jättää ketään omaan onneensa nojaan, Jos tietää, että joku tarvitsee apua, kyllä autetaan. Minä esimerkiksi autan aina suomalaisia vanhuksia olemalla heille juttuseura. En tiedä onko tämä virallinen vapaaehtoistyötä, mutta minä uskon niin” (T4).

”Minä ainakin teen yhteiskunnan hyväksi kaikkea, mitä pystyn, koska minuakin autettiin, kun tulin Suomeen. Lisäksi uskonnossamme sanotaan pitää auttaa heikompia aina” (K2)

6.5 Haasteet

Kulttuuriero liittyen pukeutumiseen nousi esille, joka voi aiheuttaa osalla haastateltavien mielestä törmäystä ja väärinymmärrystä. Myös syrjinnän ja negatiivisen asenteen esiintyminen vapaaehtoistyöpaikalla sekä sen sietäminen ja käsitteleminen ovat erittäin haasteellisia asioita. Haastateltavien mielestä on raskasta tehdä palkatonta työtä yhteiskunnalle, jos siinä kohtaa syrjintää tai negatiivisia asenteita. Kulttuuriin liittyvänä haasteena on mainittu pukeutuminen, koska suomalaisessa työpaikoissa ei pitkiä huiveja tai huntuja käytetä.

”Ajattele jos joku haukkuu tai kieltäytyy sinun avusta, kun yrität auttaa, eli siinä pitää vaan toimia normaalisti jääräpäisenä, mikä voi olla haasteellista” (K5).

7 KEHITYSEHDOTUKSIA

EJY:n vuonna 2017 teettämässä kyselyssä ja omissa opinnäytetyön tuloksissa on havaittavissa toisiaan tukevia vastauksia. Kyselyn tulosten mukaan maahanmuuttajia on vaikea tavoittaa mukaan toimintaan ja vapaaehtoisiksi. Tämä opinnäytetyö tarjoaa vapaaehtoistyötä tarjoaville järjestöille laajaa näkemystä siitä, mille asioille pitää tehdä muutosta ennen kuin saadaan maahanmuuttajia muuhun vapaaehtoistoimintoihin kuin omaan yhteisöön liittyviin aktiviteetteihin.

Somalialaisten ja yleisestikin maahanmuuttajien keskuudessa piilee valtavasti vapaaehtoistyön potentiaalia, josta koko yhteiskunta hyötyisi. Haastateltavien mukaan maahanmuuttajien kotoutuminen yhteiskuntaan ja työllistymismahdollisuudet parantuvat vapaaehtoistyön kautta. (K2, K3). Yhteiskunnan pitäisi onnistua sopeuttamaan maahanmuuttajia vapaaehtoistoimintaan ja palkkatyöhön tulevaisuutta ajatellen. Tilastokeskuksen (2013) tutkimuksen mukaan eläkkeelle siirtyviä ihmisiä on nykyisin ja myös tulevaisuudessa suurempi määrä kuin työmarkkinoille tulevia, mikä johtaa vääjäämättä huoltosuhteen heikkenemiseen. (Tilastokeskus 2013).

Haastateltavien mukaan maahanmuuttajajärjestöillä on tärkeä rooli vapaaehtoistoiminnan monikulttuuristamisessa ja kehittämisessä. Monikulttuuristen yhdistysten pitäisi järjestää tilaisuuksia kohderyhmille, jossa kerrotaan vapaaehtoistoiminnan rooli suomalaisessa yhteiskunnassa ja toimintaan liittyvistä seikoista sekä velvoitteista. Keskusteluissa katsottiin, että maahanmuuttajilla saat-
taa olla toisenlainen kuva suomalaisen vapaaehtoistoiminnasta, eikä välttämättä tiedetä eivätkä he välttämättä tiedä Somaliassa valtion johdolla tehtyjen vapaaehtoistoimintojen ja Suomessa järjestöjen koordinoiman vapaaehtoistoiminnan eroista. (K2, K3.)

Keskusteluissa nousi esiin myös vapaaehtoistoimintojen näkyväksi tuomisen tärkeys somalien keskuudessa. Etenkin toiminnan tarpeesta, taustasta ja sen hyötyistä yhteiskunnalle tulisi tuoda esiin, koska kantaväestön järjestötoimijat eivät tiedota vapaaehtoistoiminnastaan maahanmuuttajille riittävästi. Kiinnosta-

vaa on myös, että EJY:n kyselyn tuloksissa näkyy, että noin puolella järjestötoimijoilla on vaikeuksia tavoittaa maahanmuuttajia omaan toimintaan. Osa näistä järjestöistä viittasi syyksi, etteivät he kohdenna oikein tiedotusta ja oikeisiin kanaviin. Toiset sanoivat, etteivät ole aktiivisesti suunnanneet tiedotusta maahanmuuttajille. Kyselyyn vastanneiden mukaan maahanmuuttajayhdistyksillä on avainasema tiedottamisessa, koska heillä on aktiivinen kontakti omiin yhteisöihinsä. Maahanmuuttajien tavoittaminen on helppoa monikulttuurisille järjestöille, koska järjestötoimijoilla on vahvaa kulttuurista ja kielellistä osaamista.

Maahanmuuttajajärjestöt pystyvät yhdistämään kohderyhmää ja kantaväestön järjestöjen vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreita. Lisäksi heillä on vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneita jäseniä, joita voi aluksi perehdyttää ja joiden kautta myös voi levittää suomalaisen vapaaehtoistyön tietoisuutta. Somalitaustaisten järjestöjen ja kantaväestön järjestöjen yhteistyöllä voi kokeilla uusia toimintatapoja. Esimerkiksi järjestöt voisivat aloittaa rekrytoinnin yhdessä maahanmuuttajia kantaväestön järjestöihin. (E4, T5, K1). Toinen hyväksi ideaksi katsottu on, että somalitaustainen järjestö lähettää vapaaehtoistoimijoita valtaväestön järjestöihin ja vaihteeksi toiselta puolelta tulisi järjestötoiminnan suunnittelijoita, jotka auttaisivat somalitaustaisia järjestöjä esimerkiksi toiminnan suunnittelussa, kirjanpidossa, hakemuksien kirjoittamisessa tai projektisuunnittelussa. (T5.)

Kielikynnykseen ja siihen liittyviin pelkoihin pitäisi myös puuttua tarjoamalla vapaaehtoistyötä, jossa kielellä ei olisi painoarvoa tai suurta roolia. Ongelmana ei ole pelkkä kieli vaan pelko ja huono omatunto ettei ole tarpeeksi hyvä ollakseen hyödyllinen, joten tarvitaan motivointia ja opastamista. Harjun (2012,13) mukaan järjestöistä kerrotaan vapaaehtoisten vähenemisestä, koska vapaaehtoisten rekrytointi, motivointi, ohjaaminen, ja palkitseminen vaativat tulevaisuudessa suurempaa huomiota kuin nykypäivänä. (Harju 2012,13).

Keskusteluissa on pantu merkille maahanmuuttajien ja kantaväestön yhdistysten verkostoituminen ja yhteistyön tiiviistämisen tärkeys. Verkostoitumalla maahanmuuttajayhdistykset oppivat paljon yhteiskunnasta ja sen toimintatavoista, mikä helpottaa omien jäsenten sopeutumista yhteiskuntaan paremmin. Harjun (2013, 86) mukaan järjestöjen kesken on syytä lisätä verkostoitumista nykyistä

enemmän, koska järjestöillä on rajalliset resurssit. Verkostoitumalla ne pystyvät kasvattamaan voimavarojaan. (Harju 2013, 86.)

Hämmästyttäväksi asiaksi on katsottu keskustelussa myös se, että maahanmuuttajayhdistysten ja valtaväestön yhdistysten yhteistyö rajoittuu yleensä maahanmuuttajiin liittyviin asioihin, mikä voi puolestaan jarruttaa maahanmuuttajien kotoutumista. Keskusteluissa on ehdotettu, että kantaväestöön liittyvä vapaaehtoistoiminta pitäisi olla maahanmuuttajien ulottuvilla ja se on parhaiten ulottuvilla silloin, kun monikulttuuriset järjestöt tekevät yhteistyötä maahanmuuttajiin liittyvien toimintojen lisäksi myös kantaväestöön liittyvissä toiminnoissa. Myös Korhosen & Puukarin (2013,46) mukaan monikulttuurisesta yhteistyöstä voi syntyä oppimiskokemus, jossa kaikki osapuolet oppivat toisiltaan uusia asioita. Keskustelijat ehdottavat ryhmäkeskustelussa myös, että toiminnan tiedottamisessa pitäisi ottaa huomioon kulttuuritoimintatapoja ja siihen liittyviä trendejä kuten ryhdytään toimeen tarpeen mukaisesti. Yhteiskunnan monikulttuuristuminen tuo kaikille haasteita. Jokaisen pitäisi tiedostaa kulttuuriin sopeutumisen haasteet ja kulttuurienvälisen herkkyyks. (Korhonen, Puukari 2013, 46.)

7.1 Huomioon otettavat asiat rekrytoinnissa

Maahanmuuttajien ympärillä on näkyvissä koko ajan sekä oman yhteisön, että kotimaahan kytkeytyvät ongelmat. Kotimaan ongelmat ja oman yhteisön haasteet täällä Suomessa peittävät kantaväestön ongelmien näkemisen. Kun kyse on yhteiskunnan ongelmista, somalialaiset vertaavat tilannetta automaattisesti kotimaahansa, minkä jälkeen kotimaan ongelmat näyttävät väistämättä suuremmilta ja Suomen tilanne ongelmattomalta. Toinen asia, mikä pitää ottaa huomioon, on toimintakulttuuri. RHaastateltavien mukaan Somaliassa toimitaan ja autetaan, kun nähdään avun tarvetta. Siellä vapaaehtoistyön tarve on aina näkyvissä maan köyhyyden ja konfliktien takia. Jos avun tarve ei ole käsin kosketeltavissa, oletetaan automaattisesti, että asiat ovat hyvin.

Somaliassa 70- ja 80-luvulla on rakennettu vapaaehtoistyöllä teitä yhteiskunnalle. On myös rakennettu valtion omistukseen hotelleja ja opetettu luku- ja kirjoi-

tustaitoa ihmisille valtion koordinoimalla toiminnoilla. Näillä toiminnoilla on sää-
vutettu paljon kehitystä, mutta ne vapaaehtoistoiminnot eivät mielestäni täytä
suomalaisten vapaaehtoistyön määritelmää, koska ne tehtiin valtion johdolla ja
sen pelisäännöillä. Joidenkin ihmisten korvissa vapaaehtoistyö kuulostaa joltain
muulta kuin mitä se on Suomessa.

Lisäksi vapaaehtoistyön käsite voi olla erilainen eri kulttuureissa, erityisesti so-
malikulttuurissa, jossa on varsinkin viranomaisten johdolla tehtäviä vapaaehtois-
toimintoja. Yleensä kun Somaliassa tehdään vapaaehtoistyötä vapaasti yhteis-
kunnan keskuudessa ilman valtion läsnäoloa, kyseessä on täytynyt olla akuutti
asia ja se on melkein kaikkien tiedoissa. Tämän vuoksi suuri määrä vapaaeh-
toisia menee auttamaan. Haastatteluissa nostettiin esimerkkinä esille Somalian
meressä karille menneen laivan pelastusoperaatio, jossa tavalliset ihmiset ra-
kensivat sillan laivalle asti. Laivan lastissa oli Bosason kaupungin kauppiaiden
kauppatavarat ja niiden arvo oli noin kymmenen miljoonaa dollaria.

Haastateltavien mielestä huomioonotettavia ongelmia ovat myös:

- Ei riittävästi tiedosteta vapaaehtoistoimintaa
- Tiedostamisessa ei oteta huomioon kulttuuria (ryhdytään, kun nähdään)
- Maahanmuuttajayhdistykset ja edustajat keskittyvät omaan yhteisöön
- Maahanmuuttajayhdistysten & kantaväestön järjestöjen yhteistyöhön liit-
tyy vain maahanmuuttajiin liittyvät toiminnot.

Kuva 1. Tavalliset kaupunkilaiset pelastavat karille menneen laivan rannan tuntumassa. Lähde: (Garowe online).

7.2 Analysointi

Litteroidun haastattelumateriaalin pohjalta lähdin laadullisen analyysin tapaan selkeyttämään aineistoa etsimällä siitä opinnäytetyön kannalta olennaisia teemoja ja luokittelemalla niitä haastattelurungon mukaisesti. SWOT-analyysimenetelmän avulla tein analyysin opinnäytetyön tuloksista. Lisäksi analyysin avulla selvitin sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja kehittämistarpeita. Peilaan myös menetelmän avulla EJY:n teettämän kyselyn tuloksia omaan tulokseen, siinä määrin missä ne samaistuvat. Lihavoiduissa teksteissä on samanlaisuuksia EJY:n kyselyn ja opinnäytetyön tuloksissa.

VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Hyvät kokemukset suomalaisista vapaaehtoistyöntekijöistä • Vapaaehtoiseen liittyvät trendit • Uskontoon ja kulttuuriin liittyvät velvoitteet • Somalitaustaisen yhdistysten aktiivisuus • Vanhusten kunnioittaminen • Vapaaehtoistyön arvostaminen • Motivaatio yhteiskuntaa sopeutuneen • Halu auttaa • Potentiaalisia vapaaehtoistyöntekijöitä 	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none"> • Syrjinnän ja negatiivisen asenteen esiintyminen vapaaehtoistyöpaikalla • Huono kielitaito • Osaamisenpuute • Heikko itsetunto • Yhteistyön puute • Yhdistysten eristäytyminen omaan yhteisöön
MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Kotoutuminen • Vapaaehtoistoimintaan lisää voimavaroja • Yhdistysten verkostoituminen • Maahanmuuttajien ja kantaväestön yhdistysten Yhteisprojektien luominen • Työllistymisen edistäminen • Suomalaisen yhteiskunnan pelisääntöjen oppiminen • Kontaktien luominen kantaväestöön • Ystävien saaminen • Suomen kielen oppiminen • Uusien toimintatapojen oppiminen puoli ja toisin • Vapaaehtoistoiminnan potentiaalia 	KEHITTÄMISTARPEITA <ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajajärjestöjen ja kantaväestön järjestöjen yhteistyön tiivistäminen paremmin. • Tiedottamiskanavien parantaminen (maahanmuuttajien yhdistysten kautta tiedostaminen) • Kielikynnyksen madaltaminen • Vapaaehtoistoiminnan käsitteen avaaminen • Uusien toimintatapojen käyttäminen • Motivoiminen • Vapaaehtoistoimintojen näkyväksi tekeminen somalialaisille maahanmuuttajille • Vapaaehtoistyön määrittelemine kohderyhmälle

Taulukko 1. SWOT-analyysi tekemäni tutkimuksen ja EJY:n tutkimuksen perusteella

7.3 Yhteisöpedagoginen näkökulma

Ammattialan näkökulmasta katsottuna aihe on hyvin keskeinen ammattialalla, sillä järjestötyö on yksi yhteisöpedagogien työympäristöistä, johon koulutus antaa valmiudet opiskelijalle. Yksi tärkeimmistä ja näkyvimmistä kompetensseista yhteisöpedagogin työssä on erilaisten ryhmien ja yhdistysten ohjaaminen, sekä yhteisöjen toiminnallinen edistäminen. Yhteisöpedagogin tavoitteita saavutetaan pedagogisella osaamisella ja erilaisilla käytännön menetelmillä. Yhteisöpeda-

gogit edistävät kansalaistoimintaa esim. tekemällä nuorisotyötä, monikulttuurista ohjaustyötä ja toiminnan suunnittelua.

Opinnäytetyöni tietoperustassa olevat keskeiset käsitteet ovat yhdistys, järjestötoiminta, ja osallisuus, jotka kuuluvat yhteisöpedagogin ydinosamisalueisiin. Järjestötoiminnan kehittäminen ja osallisuuden mahdollistaminen palvelevat yhteiskunnan hyvinvointia. Maahanmuuttajien sopeutuminen uuteen kotimaahan lisää yhteiskunnan toimivuutta ja samalla parantaa maahanmuuttajien hyvinvointia. Työministeriön (2000) mukaan kotouttaminen tarkoittaa maahanmuuttajien yksilöllistä kehittämistä työelämään ja yhteiskunnan toimintaan. (Helsingin kaupungin tietokeskus 2006, 13).

EJY:n tavoite on edistää kuntalaisten hyvinvointia tunnistamalla yhteiskunnan puutteet ja toimia niiden korjaamiseksi. EJY yhdistää kansalaiset ja yhteisöt toimimaan paremman arjen puolesta. Kansalaistoimintakeskus Unelma Tapiola tekee vapaaehtoistoimintaan liittyvää verkostotyötä. Se kokoaa yhteen espoolaiset järjestö- ja vapaaehtoistoimijat, kehittää ja tukee toimijoiden välistä aktiivista verkostoyhteistyötä, tukee näitä toimintansa organisoimisessa, vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä ja mahdollistamisessa, tiedottamisessa ja vaikuttamisessa. EJY:n tavoitteet, toiminnot ja arvot kuuluvat yhteisöpedagogin työkenttään.

Opinnäytetyön tuottama tieto ja kehitysideat ovat hyödynnettävissä EJY:n ja sen jäsenjärjestöjen toimintasuunniteluissa. Tuotto palvelee myös kaikkea järjestöjä, jotka toimivat kotouttamisen ja vapaaehtoistoiminnan parissa. Vapaaehtoistoiminnasta kertova somalinkielinen versio Internetissä palvelee sekä heikosti suomea puhuvia somalitaustaisia että myös vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreita ja heidän järjestöjään. Opinnäytetyöni edistää yhteiskunnan hyvinvointia, maahanmuuttajien kotoutumista yhteiskuntaan, yhdistysten verkostointia ja vapaaehtoistoimintaa.

7.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tärkeimpiä asioita tutkimuksessa on etiikka, joka määrittelee mitä tutkija saa tehdä ja mitä ei. Vaikka tästä ei yhtä mielipidettä ole olemassa, niin tutkimusmoraalista ja –etiikasta on paljon erilaisia mielipiteitä. (Grönfors 2012, 111.) Tutkijan tehtäviin kuuluu tutkiminen, osallistuminen ja havainnointi. Tämän lisäksi tutkijan on osattava olla samaan aikaan lähellä ja kaukana tutkimuksen kohteesta. On tärkeää oikean mittakaavan mukana ilmiötä tutkittaessa. (Anttila 2006, 278.)

Opinnäytetyötä arvioitaessa on myös tärkeää ottaa huomioon työn luonteeseen liittyvät kielelliset ja kulttuuriset vaikeudet. Haastateltavat sekä minä haastattelijana erosimme yhteiskunnasta kulttuurillisesti. (Vartiainen-Oran 2007) mukaan yksi tapa pitää muita kulttuureja normaalina, on tutustua moniin eri kulttuureihin ja tapoihin. Tämä on hyvä keino välttää itsestäänselvyydet ja erityispiirteet, joiden avulla suhtaudumme vierauteen. (Korhonen & Puukari 2013, 63.)

Opinnäytetyö on tehty eettisesti ja hyviä tapojen noudattaen sekä laadullisen menetelmän periaatteiden mukaisesti. Opinnäytetyön tekijänä täytyy osata erottaa erilaisista kulttuureista tulleiden ihmisten maailmankuvat toisistaan. Tutkijana tehtäväni oli myös osata arvostaa kaikkia haastatteluissa esiin tulleiden näkökulmia tapoja katsella maailmaa. Tämän johdosta päätin pitää tutkimukseen osallistuville luennon suomalaisen vapaaehtoistyön periaatteista ja määritelmistä, sekä keskustella heidän kanssaan opinnäytetyön teemoista. Kerroin ennen haastattelua opinnäytetyön tarkoituksen ja mihin tulen haastatteluaineistoa käyttämään. Toin esille, että osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista. Kysyin osallistujilta luvan haastattelun nauhoittamiseen ja kerroin, mitä teen haastatteluaineistolle. Ennen haastattelun aloittamista informoin kaikkia haastattelun tarkoituksesta, käytöstä, ja siitä että haastattelu on täysin vapaaehtoista. Sain myös luvan kaikilta haastatteluun osallistuvilta nauhoittaa heitä, ja käyttää aineistoa opinnäytetyötäni varten.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tulosten perusteella Espoossa asuvilla somalitaustaisilla maahanmuuttajilla on positiivisia kokemuksia ja ajatuksia vapaaehtoistyöstä. He ovat motivoituneet, joten heissä on valtavasti potentiaalia vapaaehtoistoimintaan. Opinnäytetyö tuo esille somalitaustaisten ajatuksia ja kokemuksia vapaaehtoistoiminnasta. Opinnäytetyön mukaan somalitaustaiset eivät tee paljoa vapaaehtoistyötä kantaväestön järjestöissä vaan enemmän omissa yhteisöissään. Syynä tähän on pidetty valtaväestön järjestötoimintojen tavoittamattomuus maahanmuuttajille. Tulosten perusteella kantaväestön järjestöjen tulee tehdä yhteistyötä somalitaustaisten järjestöjen kanssa kohderyhmän tavoittamiseksi omaan toimintaansa.

Opinnäytetyö osoittaa, että somalialaiset ovat motivoituneita tekemään vapaaehtoistyötä ja arvostavat myös vapaaehtoistyötä paljon sekä haluavat kehittää vapaaehtoistoimintaa yhdessä kantaväestön järjestöjen kanssa. Maahanmuuttajien ja kantaväestön yhdistysten väliselle yhteistyölle on suuri tarve. Yhteistyön mahdollisuuksissa piilee myös valtavasti potentiaalia, joista kaikki osapuolet oppivat ja hyötyvät paljon. Yhteistyön kautta maahanmuuttajat ja heidän järjestönsä hyötyvät kantaväestön osaamisesta ja saavat myös lisäresursseja omaan toimintaan. Lisäksi maahanmuuttajien kotoutuminen yhteiskuntaan ja heidän työllistymismahdollisuudet parantuvat vapaaehtoistoiminnan kautta. On tärkeä huomata, että haastateltavien mukaan maahanmuuttajat keskittyvät yleensä oman yhteisön ongelmiin, eikä laajemmin yhteiskuntaan. Tämän lisäksi maahanmuuttajien ja kantaväestön järjestöjen yhteistyö rajoittuu maahanmuuttajiin liittyviin toimintoihin.

Maahanmuuttajayhdistyksiä pitää ottaa yhteistyöhön tasavertaisina kaikkiin toimintoihin, myös kantaväestöön suunnatuissa toiminnoissa. Pelkästään oman yhteisön kanssa asioiminen jättää heidät ja heidän yhteiskunnalle tarjoamaa arvokasta resurssia ja potentiaalia aidan toiselle puolelle. Myös tulevaisuutta ajatellen, kuten tutkimuksissa on todettu, eläkkeelle siirtyviä ihmisiä on nykyisin, ja myös tulevaisuudessa suurempi määrä kuin työmarkkinoille tulevia. Tämä johtaa vääjäämättä huoltosuhteen heikkenemiseen. Edellä mainittujen tutkimustulosten perusteella on myös varmaa, että maahanmuuttajia tarvitaan tulevaisuudessa vapaaehtoistyöntekijöinä kantaväestön järjestöissä. EJY:n pitäisi tuo-

da omaa asiantuntijuutta ja erityisosaamista esiin luodakseen yhteistyöverkostoja maahanmuuttajajärjestöjen ja valtaväestön järjestöjen välille.

Somalitaustaisten maahanmuuttajien vapaaehtoisrekrytoinnissa pitäisi ottaa huomioon kulttuuritavat ja trendit, jotka myötävaikuttavat vapaaehtoisia toimimaan. Uskon, että EJY:n aiemmin teettämän kyselyn ja tämän opinnäytetyön tuloksissa näkyvän, että yhteistyöllä ja verkostoitumisella on merkitys vapaaehtoistyön kehittämisessä. Lisäksi opinnäytetyöstä saa konkreettisia kehittämistarpeita, joiden avulla vapaaehtoistyön tarjoajat suunnittelevat toimintaansa. Koen että, opinnäytetyön kautta tilaaja on saanut yleistä kuvaa somalitaustaisten ajatuksista vapaaehtoistyötä kohtaan.

Esittelin opinnäytetyön ensimmäisiä haastattelutuloksia vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreille EJY:n 14.3.2018 järjestämässä tilaisuudessa, jossa aiheena oli maahanmuuttajat vapaaehtoistoimijoina. Koordinaattoreiden mukaan haastattelun tuloksista saadaan paljon uutta tietoa ja kehittämisohdotuksia. Opinnäytetyön alussa keskustelimme tilaajan kanssa esitteen tai oppaan tekemisestä. Jälkeenpäin tilaaja toivoi vapaaehtoistoiminnasta kertovaa tekstiä espoolaiset.fi-sivuille. Näin ollen työn tuotoksena syntyi vapaaehtoistoiminnasta kertova somalinkielinen teksti (kts. liite 3), jota hyödynnetään sähköisessä muodossa EJY:n nettisivustolla. Suunnittelin tekstin EJY:n suomen kielisen version pohjalta, mutta kohderyhmälle houkuttelevammaksi. Lähetin somalinkielisen tekstin suomennettuna EJY:lle, jonka jälkeen tehtiin pieniä muutoksia. Tarkoituksena on, että espoolaiset.fi vapaaehtoistoiminnan osioon tulee yhdelle sivulle tietoa eri kieliversioina, myös somalin kielellä. Tilaajan toivomuksena oli, että tekstiin tulee yleistä tietoa vapaaehtoistyöstä. Toiminnan tavoitteet, määritelmät, periaatteet ja arvot haluttiin nostaa esille. Tavoitteena oli saada tekstistä yksinkertainen ja tiivis. Näin somalinkielisten on helpompi löytää tietoa ja mahdollisuuksia vapaaehtoistyöhön liittyen. Tilaajan mukaan opinnäytetyön tuottaman somalinkielisen vapaaehtoistyöstä kertovan tekstin lisäksi opinnäytetyö on hyvin helpompi ja tuo esille runsaasti uusia ideoita lähestyä somalitaustaisia ja muitakin maahanmuuttajia. Tulevaisuudessa tullaan käyttämään opinnäytetyön kehitysideoita maahanmuuttajajärjestöjen ja muiden monikulttuurisuustoimijoiden yhteistyöverkostojen suunnitteluissa. Erityisesti kehittämisohdotuksia tullaan käyttämään vapaaehtoistoiminnan verkostotyön kehittämisessä, ja vapaaehtois-

toiminnan kehittämisessä, koordinoimisessa, tiedottamisessa ja vaikuttamisessa.

Opinnäytetyön tekeminen oli itselleni mielenkiintoinen ja opettavainen prosessi. Olen iloinen saadessani mahdollisuuden tehdä opinnäytetyötä aiheesta. Prosessin aikana olen oppinut sekä teorian että käytännön kautta vapaaehtoistoiminnasta, maahanmuuttajista, ja ennen kaikkea itsestäni paljon uusia asioita. Opinnäytetyön tekoprosessissa kohtasin erilaisia haasteita. Minun on mainittava, että vieraskielisenä suomen kielellä kirjoittaminen ja tekstien tuottaminen on ollut minulle kaikkien vaikeinta tässä työssä. Muita ongelmia oli mm. haastattelujen ja suomalaisen vapaaehtoistoiminnan käsitteen ja määritelmän yhteensovittaminen, ja rajan vetäminen sen suhteen. Haasteena oli myös pitää keskustelut aiheen ympärillä keskustelun aikana. Keskusteluissa kuitenkin avattiin aihetta kunnolla, ja saatiin paljon oleellisia ja hyödyllisiä asioita esiin. Opinnäytetyön keskeisiin teemoihin liittyy somalitaustaiset ja vapaaehtoistoiminta. Tämän takia toivoin, että avasin Somalian vapaaehtoistoiminnan historiaa, tai siihen liittyviä käsitteitä laajemmin opinnäytetyössä. Lähdemateriaalien saaminen aiheesta on hyvin niukkaa Suomessa. Laajemmalla mittapuulla tieto voisi olla huomattavasti mielenkiintoisempi.

LÄHTEET

- Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen-artefakta 16 (2, pai-nos). Hamina: Akatiimi oy
- BoWer 2014. Pohjanmaan hyvinvointipalvelujen tutkimus- ja innovaatioverkosto. Maahanmuuttajanuoret osallisiksi kouluyhteisössä. Vaasa: Viitattu 10.3.2018. <https://www.univaasa.fi/fi/blogs/project/bower/>
- EJY:n Säännöt luku 3viitattu 1.5.2018. Viitattu 1.5.2018. <https://www.espoolaiset.fi/assets/files/sites/2/2016/12/EJYn-säännöt.pdf>
- Grönfors, Martti 2012. Laadullisen tutkimuksen kenttätömenetelmät. Viitattu 22.5.2018. http://vilkka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf
- Garowe online. Vitattu 20.4.2018. <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-efforts-continue-to-unload-vessel-grounded-off-bosaso-coast>
- Hakkarainen, Pirkko & Syrjänen, Kaisli. 2003. Vapaaehtoistoiminta. Vapaaehtoistoiminnan merkitys vapaaehtoisille. Teoksessa: Hakkarainen, Pirkko (toim.) Tukea ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnalle, Riihimäki: Riihimäen Kirjapaino Oy
- Harju, Aaro 2005. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Kan-sanvalistusseura.
- Harju, Ulla-Maija & Niemelä, Pauli & Ripatti, Jaakko & Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestössä. Helsinki: Edita.
- Helsingin kaupunki 2006. Maahanmuuttajien kotoutuminen pääkaupunkiseudulla. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus
- Hoikkala, Tommi & Sell, Anna 2014. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino oy
- Kanava nuoriso ry 2018. Viitattu 15.4.2018. <http://kanavary.com/tapahtumakalenteri/>
- EJY ry 2018. EJY:n tavoitteet ja toiminnot. Saatu Petra Kohoselta 24.4.2018.
- Karreinen, Lari & Halonen, Maria & Tennilä, Meri (Toim.) 2017. 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: VISIO - opintokeskus
- Koivunen, Kristiina 2016. Suomen nuoret jihadistit. Helsinki: Into
- Korhonen, Vesa & Puukari, Sauli (Toim.) Monikulttuurinen ohjaus ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta – kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena.
- Lempilajinen, Kirsti & Löytty, Olli & Kinnunen, Merja 2008. Tutkijan kirja. Tampere: Gummerus kirjapaino oy

- Myrskylä, Pekka 2012. Artikkel. Maahanmuuttajanuorilla yli viisinkertainen syrjäytymisriski. Helsinki: Yle uutiset. viitattu 15.3.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-6021551>:
- Open Society Foundations 2014. Somalit Helsingissä. Viitattu 25.3.2018. <https://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/somalis-helsinki-fin-20140623.pdf>
- Pirkkalainen, Päivi & Wass, Hanna & Weide, Marjukka. Suomen somalit osallistuvina kansalaisina. Viitattu 30.4.2018. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129972/YP1601_pirkkalainen.pdf?sequence=2
- Pyykkönen, Miikka 2007. Järjestäytyvät diasporat. etnisyys, kansalaisuus, integraatio ja hallinta maahanmuuttajien yhdistystoiminta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto
- Pyykkönen, Miikka 2003. Original articles 1. integraatio ja maahanmuuttajien yhdistystoiminta Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Markus 2011. Artikkel. Kuka on maahanmuuttaja. Tieto & Trendit – julkaisussa 1/2011. Viitattu 5.3.2018. http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-02-15_003.html?s=0
- Redin, Veronika 2016. Järjestöhautomo maahanmuuttajien yhdistysten toiminnan kehittäjänä. Opinnäytetyö: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.4.2018. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107963/Veronika%20Redin_opinnaytetyo.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere: Tammer- Paino Oy
- Saukkonen, Pasi 2010. Kotouttaminen ja kulttuuripolitiikka. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissektori.
- Siirtolaisuusinstituutti julkaistu 2017. Maahanmuutto ja ulkomaalaiset Suomessa. Viitattu 20.3.2018. http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/presentation/Maahanmuuton-historia-Suomessa_Jouni-Korkiasaari-2017.pdf Viitattu 20.3.2018.
- Suomen somalialaisten liitto 2018. Viitattu 25.3.2018. <http://somaliliitto.fi/about/>
- Tilastokeskus. Ulkomaalaistaustaiset - tiedot julkaistu 2017. Viitattu 15.3.2018. <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset.html>
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2015. Julkaisuja. Työtä yhteisön ja yhteiskunnan hyväksi. Maahanmuuttajajärjestöt palveluiden tuottajina. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.
- Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen polulla, maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedi

LIITTEET

LIITE 1 Haastattelurunko

1. Ikä, sukupuoli, etninen tausta, kuinka monta vuotta asunut Suomessa
2. Osaatko nimetä vapaaehtoistoimintaa tarjoavia toimijoita?
3. Mitä ajatuksia tai tunteita sana ”vapaaehtoistoiminta” sinussa herättää?
4. Mitä ajatuksia ja tunteita, mahdollisuuksia tai haasteita ”Maahanmuuttajat vapaaehtoistoimijoina” – otsikko sinussa herättää?
5. Toimitko itse vapaaehtoisena jonkun yhteisön tai yhdistyksen piirissä? Jos toimit, missä ja miksi?
6. Jos et toimisit vapaaehtoisena, millaista vapaaehtoistoimintaa haluaisit tehdä mielellään ja miksi?
7. vapaaehtoistoimintaa tarjoavien toimijoiden mielestä on vaikea tavoittaa maahanmuuttajaväestöä toimintaansa. Mistä tämän johtuu? ’
8. Onko omassa yhteisössä halua toimia vapaaehtoisena? Miksi? Miksi ei?
9. Jos haluaisit aloittaa vapaaehtoistoiminnan, millaista tukea koet, että tarvitsisit?
10. Miten maahanmuuttajia saataisiin vapaaehtoisiksi kantaväestön järjestöihin? (Esim: Mitä toimijoiden tulisi tehdä toisin / enemmän, jotta maahanmuuttajat tulisivat enemmän toimintaan mukaan? Millainen viesti tavoittaa hyvin maahanmuuttajaväestön?)
11. Kehitysehdotuksia Espoon alueen vapaaehtoistoimintaa järjestäville toimijoille. (Esim: Millaista vapaaehtoistoimintaa tarvitaan lisää, miksi?)

LIITE 2 suomenkielinen versio vapaaehtoistoiminnasta

Mitä vapaaehtoistoiminta on?

Vapaaehtoistoiminta on osallistumista toimintaan jonkin tärkeänä pitämänsä asian puolesta. Toiminta jota vapaaehtoisena tehdään, kohdistuu yksittäisiin ihmisiin, yhteisöihin tai ympäristöön. Olennaista vapaaehtoistoiminnassa on se, että siihen lähdetään omasta tahdosta vapaaehtoisesti ilman palkaa tai muuta korvausta.

Konkreettisesti vapaaehtoistoiminta voi olla esimerkiksi nuotion valvomista, keinumista, kauppareissulla mukana olemista, maalaamista, juttelua, teltan pystytystä, toiminnan suunnittelua, tiedon jakamista. Tiedot olemassa olevista vapaaehtoisuustoiminnan mahdollisuuksista Espoossa löydät täältä.

Miksi lähteä mukaan?

Maailma syntyy yhdessä tekemällä, sinun panostasi tarvitaan. Syitä vapaaehtoistoimintaan on yhtä paljon kuin on ihmisiäkin. Toimiminen itselle tärkeiden asioiden eteen, toisten auttaminen pyyteettömästi, uuden oppiminen, merkityksen löytäminen omaan elämään, yhteisöllisyyden kaipuu, mahdollisuus tehdä hyvää...

Vapaaehtoisuus antaa paljon sekä tekijälle että kohteelle. Ymmärrys ja osaaminen karttuvat vapaaehtoisena toimiessa. Jokaisella vapaaehtoisella – tehtävästä riippumatta – on mahdollisuus luoda sosiaalisia kontakteja, tuntea itsensä tarpeelliseksi ja saada onnistumisen kokemuksia. Halutessaan vapaaehtoistoiminnan kautta pääsee testaamaan itseään ja omia rajojaan.

Mitä vapaaehtoiselta odotetaan?

Vapaaehtoistehtävästä riippuen odotukset vaihtelevat. Lähes aina tavallisen ihmisen tiedot ja taidot riittävät. Vapaaehtoiselta odotetaan oma tahtoa ja halua osallistua vapaaehtoistoimintaan. On myös tärkeää ymmärtää ja hyväksyä toiminnan tavoitteisiin ja sitä ohjaaviin aatteisiin. Toimintamahdollisuuksia on val-

tavasti, löydät varmasti vapaaehtoistoimintaa joka toiminta ja taustalla olevat tavoitteet sopivat sinulle.

Vapaaehtoiselta odotetaan tervettä suhtautumista vapaaehtoistoimintaan. On hyvä arvioida voimavaroja ja ajankäyttöään, jotta ei lupaa enemmän kuin ehtii ja jaksaa tehdä. vaan löytää tasapainon oman arkielämänsä ja vapaaehtoistoiminnan välillä. Jokaisella on oikeus itse määrittellä, kuinka pitkäksi aikaa haluaa sitoutua vapaaehtoistoimintaan.

Kuinka kauan vapaaehtoisena toimitaan?

Vapaaehtoistoimintaa on monenlaista. Voit osallistua satunnaisesti erilaisiin tempauksiin tai tapahtumiin tai sitoutua esimerkiksi vapaaehtoiseksi ystäväksi, vaikka seuraavaksi vuodeksi. Vapaaehtoisuus voi olla kertaluontoista tai siinä voi olla mukana vuosia, jopa vuosikymmeniä. Kannattaa kokeilla ainakin kerran, miltä tuntuu saada hyvää mieltä vapaaehtoistoiminnasta.

LIITE 3 somalinkielinen versio vapaaehtoistoiminnasta.

Waa maxay samafal ama iskaa wax-uqabso?

Samafalka ama tabarucida waa qeyb ka mid ah ficilada wax looga qabanayo arrimaha bulshada muhiimka u ah. Hawlaha mutaddawacnimada ama samafalka ah waxaa lagu caawinayaa bulshada, deegaanka ama shakhsiyaad. Muhiimadda tabarucidda waa in ay si ikhtiyaari ah ku saleysan tahay oo ay salka ku hayso rabitaanka shakhsiga samafalaha ah, iyado uusan qaadaneyn gunno ama minshaharaad kale.

Hawlaha samafalka ama tabaruciddu waxay noqon karaan, kasoo adeegidda dukaamada, rinjiyeynta, u sheekeynta carruurta iyo waayeelada, qorshaynta hawlaha, wadaagista ama qaybinta macluumaadka. Hadii aad u baahantahay macluumaad dheeri ah oo ku saabsan fursadaha tabaruca ee Espoo gu-deheeda waxaad ka heli kartaa halkan.

Maxaan uga qeybqaadanayaa?

Nolushu waxay ku dhisantahay wadashaqeyn, waxaana lagamaarmaan ah inuu qofkasta ka qeybqaato. Sababaha keeni karo inaad ka qeybqaadato samafalka lama soo koobi karo, waxaana kamid ah waxkaqabashada arimaha agtaada muhiimadda kaleh, caawinta dadka kale iyagoon kaa codsan, barashada waxyaabo kugu cusub, fahamka macnaha noloshaada, helidda dad aad weheheshato.

Shaqada samafalka ama iskaa ah lagama helo mushaar laakiin waaya aragnimada shaqada ayaa ku anfaceysa mustaqbalka markaad codsaneyso shaqo mushaar ah. Waxaad sidoo kale kaga faa'iideysan kartaa barashada luuqadda iyo dhaqanka wadankan, taasoo kuu sahleysa dhexgalka iyo fahamka bulshada finishka ah. Shaqada samafalka ama iskaa wax u qabso waxaad kula kulmi kartaa dad xiiseeya arrimo lamid ah kuwa aad adigu xiiseyso. Waxaad sidoo kale mustaqbalka siyaabo kala duwan uga faa'iideysan kartaa xiriirada aad kasoo sameysatay shaqada mutadawacnimada.

Maxaa laga filayaa qofka samafalaha ah?

Baahida waxay ku xirantahay hawlaha yaalla. Laakiin had iyo jeer aqoonta iyo xirfadaha dadka caadiga ahi waa ku filan yihiin. Samafalayaasha waxaa laga filayaa inay rabitaankooda iyo ikhtiyaarkooda uga qayb qaataan samafalka. Waxa kale oo muhiim ah in la fahmo ujeedooyinka iyo hiigsiga shaqada, isla-markaana la aqbalo mabaadii'da iyo shuruucda shaqada. Fursadaha iyo hawlaha way kala duwanyihiin, waxaadna heli kartaa hawlo ku haboon yoolalkaaga hoose.

Samafalayaasha waxaa laga filayaa inay yeeshaan aragti caafimaad leh oo ku aaddan tabarucidda ama samafalidda. Waxaa fiican inaad qiimeeyso waqtigaada tabarruca si aadan u ballanqaadin wax ka badan awoodaada, si ay isugu dheelirmaan nolol-maalmeedkaaga iyo hawsha samafalidda.

Mudo intee la'eg ayaad samafalenimo (Iskaa wax u qabso) ku shaqeyn kartaa?

Adiga ayaa iska leh go'aanka waqtiga iyo inta jeer ee aad ka qeybqaadaneyso samafalka. Waxaa jira noocyo kala duwan oo waxqabadyo samafal ah. Marmar ayaad ka qaybqaadan kartaa dhacdooyin ama kulamo kala duwan. Tusaale ahaan, tabaruciddu waxay noqon kartaa shaqo hal mar ama waxay qaadan kartaa sanado, xitaa tobanaan sano. Waa inaad isku daydaa ugu yaraan hal mar si aad u dareento fiicnaanta samafalka.

